

Λαβύρινθος!

Η Αίγυπτος, στα αραβικά ονομάζεται «Μσεσ» (ή Μεσ), που θα πει «ζωή». Αν λάβουμε υπόψη ότι ο θεός των αιγυπτίων Ρα, είναι ο θεός του φωτός, του ήλιου και βάλουμε μαζί τη ζωή με το φως, δηλ. Μεσ-Ρα, τότε παίρνουμε το όνομα αυτού του ευλογημένου τόπου, που είναι η Μεσαρά. Θα πει, λοιπόν, Ζωή μέσα στο Φως... Κι αν τα βάλεις με την αντίστροφη σειρά, παίρνεις το όνομα του αιγύπτιου φαραώ Ρα-Μσεσ δηλ. Ραμσήσ – το φως της ζωής ή ο Γιος του Φωτός, όπως τον είχαν αποκαλέσει...»

Αυτά είναι τα λόγια του Μιχάλη, καθώς το εύγευστο κόκκινο μεσαρίτικο κρασί, του καθαρίζει το λαιμό από την κιτρινωπή σκόνη, που αιωρείται επίμονα πάνω από την εύφορη πεδιάδα του Ηρακλείου, σταλμένη από την Αφρική –τσιφ- με το ζεστό κι ατζούμπαλο νοτιά των τελευταίων ημερών.

Φιλοσοφία στο Στέκι του Χοχλιού, στη γραφική ταβέρνα στο μικρό κι απομονωμένο χωριό Πλουτή, ανάμεσα σε Γόρτυνα και Μοίρες. Ο Μιχάλης, μιλάει καλά τα ελληνικά για Γάλλος, με σχεδόν εικοσάχρονη παραμονή στους Αγίους Δέκα. Όμως, σε πείσμα της γαλλόφωνης προφοράς, εκείνος τονίζει τις λέξεις, όχι στη λήγουσα, όπως συμβαίνει συχνά με τους

συμπατριώτες του, αλλά στην προπαραλήγουσα ή και ακόμα πιο πριν, αν η λέξη τύχει να έχει πάνω από τρεις συλλαβές.

Μ' αυτό το κριτήριο, τα γονίδιά του δεν είναι αμιγώς γαλλικά, πράγμα που παραδέχεται κι ο ίδιος. Είναι πεπεισμένος, πως κάποιος από τους μακρινούς προγόνους του, ήταν από την περιοχή αυτή. Έτσι, όταν πάτησε το πόδι του στην Κρήτη, κάπου στη δεκαετία του '70, ένιωσε κάτι μέσα του, κάτι του «μίλησε» και συνειδητοποίησε αυτό το γεγονός, ενώ σε επόμενη του επίσκεψη, το τροχόσπιτό του, βάρωσε μπιέλα στους Άγιους Δέκα. Το είδε σαν θαύμα της μοίρας, αρνήθηκε την πρόταση της ασφαλιστικής εταιρείας για να του το μεταφέρει στη Γαλλία, αγόρασε οικόπεδο και εγκαταστάθηκε στο μέρος αυτό, τόπο που όπως πιστεύει του όρισε η μοίρα...

Δίπλα του, ο φιλοξενούμενός του Τόμας, δάσκαλος από τη Βασιλεία της Ελβετίας. Ασχολείται με άτομα που έχουν προβλήματα όρασης και κάνει τις πασχάλιατικες διακοπές του στην Κρήτη. Η άμιλλα που τους διακρίνει στην κατανάλωση των διατροφικών αγαθών της περιοχής, δεν είναι εντελώς χωρίς λόγο. Γι' αυτό και τα γεμιστά μπιφτεκάκια συνδυάζονται άριστα με τη σπεςιαλιτέ από την οποία έλκει το όνομά της η ταβέρνα. Είτε με χόντρο είτε «μπουμπουριστοί», οι χοχλιοί διαφέρουν μόνο στο αν «βγαίνουν» με την πρώτη ή αν πρέπει να ακολουθήσει η γνωστή κρουστική διαδικασία. Είναι αυτονόητο, ότι η άμιλλα επεκτείνεται και στα άλλα μέλη της παρέας, με πρώτη και καλύτερη την ήδη δωδεκάχρονη δεσποινίδα μας, που πριν λίγες μέρες έκλεισε το έντεκα και σαν μεγάλη πια, διορθώνει επίμονα το Μιγάλη, όταν ο τονισμός κάποιας λέξης δεν είναι ο δέπων!

Τα δυο χιλιόμετρα και κάτι, που χωρίζουν το άλλο μικρό χωριό, το Καστέλι (της Μεσαράς) από την είσοδο του σπηλαιίου δεν είναι σήμερα για πεζοπορία, με τις «αφρικανικές» συνθήκες που επικρατούν, ακόμα κι αν είσαι Περιπατητής. Ούτε, όμως και το αυτοκίνητο ενθουσιάστηκε από το δρόμο που το βάλामε. Ελικοειδής και γεμάτος πέτρες και λακκούβες. Τα χόρτα στη μέση του δρόμου, χαϊδεύουν το υπογάστριο του οχήματός μας.

Φτάνουμε στο πλάτεμα που θα το πούμε χώρο στάθμευσης. Βγαίνουν οι πρώτες φωτογραφίες, ενώ ο καθένας κάνει τις προετοιμασίες του. Η μια από τις εισόδους της σπηλιάς είναι λίγο πιο πάνω, στη βάση του μετώπου ενός πανύψηλου και απότομου, κομμένου, λες, από ξυράφι, βράχου. Μια αγριοαχλαδιά, ανθισμένη, κρύβει την είσοδο, αλλά ταυτόχρονα είναι και το μόνο σημείο κατάδειξης της εισόδου.

Μια πινακίδα γράφει: «DANGER – ΥΠΟΠΤΟΣ ΧΩΡΟΣ». Ποιος να είχε την έμπνευση γι' αυτό το «ύποπτος»; 'Υποπτος ως προς τι; Όπως λέμε «υπόπτων ηθών» ή «υπόπτου προελεύσεως»; Κι εκείνο το DANGER, τι θα πει; Είναι όλοι που πηγαίνουν εκεί γλωσσομαθείς; 'Η μήπως εκείνο το DANGER σημαίνει 'Υποπτος χώρος; Ας είναι...\$

Η είσοδος είναι το δυσκολότερο, μια και ο επισκέπτης πρέπει να χωρέσει μέσα από ένα πολύ στενό βραχώδες πέρασμα, κάτι σαν κατάβαση μέσα από μια στενή σχάρα υπονόμου, όπου το σώμα πρέπει να πάρει αρκετές φορές τη μορφή τελικού σίγμα. Οι χοντρές σιδερένιες μπάρες που έχουν τοποθετηθεί για να εμποδίζουν την είσοδο, φαίνεται πως δεν στάθηκαν ικανές να ανακόψουν τον οίστρο των επισκεπτών για το άγνωστο και το μυστηριώδες – είναι πριονισμένες, ίσα – ίσα χωράς να περάσεις! Έτσι, η είσοδος μοιάζει απaráλλακτα με τον τρόπο που δραπετεύει ο κατάδικος από τη φυλακή, για να βρει την ελευθερία του. Έτσι και δω ... η ομοιότητα έγκειται στο ότι και εδώ περνάς από ένα κόσμο, σ' έναν άλλο... όμως, προς την αντίθετη κατεύθυνση!

Η ψηλοτάβανη θολωτή στοά καθώς και τα σκουριασμένα βλήματα, υπενθυμίζουν τη χρήση

του σπηλαιίου, ως χώρου αποθήκευσης πυρομαχικών, πρώτα από τους Βρετανούς και μετά από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής. Με την αποχώρησή τους, έγινε ανατίναξη της εισόδου, έτσι ώστε σήμερα είναι καταπλακωμένη από πέτρες, χώματα και βράχους. Και αυτό είναι που δυσκολεύει την είσοδο.

Ωστόσο, η σπηλιά υπήρχε από τα αρχαία χρόνια. Λέγεται πως αργότερα, οι Ρωμαίοι τη μετέτρεψαν σε λατομείο και ότι οι πλάκες της περίφημης επιγραφής της Γόρτυνας αλλά και το οικοδομικό υλικό του ναού του εκεί Αγίου Τίτου και άλλων οικοδομημάτων εκεί γύρω, προέρχονται από το λατομείο αυτό.

Το σπήλαιο είναι ένα δαιδαλώδες σύστημα διαδρόμων, που πολύ συχνά καταλήγουν σε τεράστιες αίθουσες, όπου μεγάλες τετραγωνικές κολώνες έχουν αφηθεί για να συγκρατούν την ασβεστολιθική οροφή. Το μήκος των διαδρόμων του σπηλαιίου ξεπερνά τα 2,5 km, ενώ το εμβαδόν των διαδρόμων και των αιθουσών είναι γύρω στα 9.000 m². Η χρήση του σπηλαιίου, ως λατομείο, καταμαρτυρείται και από πλήθος των λίθων που έχουν απομείνει και που κατά διαστήματα δίνουν την εντύπωση ξερολιθιάς, με την οποία φαίνεται να έχουν επενδυθεί τα τοιχώματα των διαδρόμων, με αποτέλεσμα να γίνονται ακόμα πιο στενοί. Σε ορισμένα σημεία, μάλιστα, διακρίνονται ακόμα τα αυλάκια από τις ρόδες των κάρων, με τα οποία μετέφεραν τις πέτρες. Η εκδοχή του λατομείου, ενισχύεται και από τη συσσώρευση λίθων μέσα σε τεράστιες αίθουσες ... κάτι όμοιο με τη φύλαξη εμπορευμάτων.

Το ύψος της οροφής κυμαίνεται από 1,5 m σε ορισμένους διαδρόμους, έως και τα 4 και πλέον μέτρα, σε ορισμένες αίθουσες. Έτσι, ο επισκέπτης είναι υποχρεωμένος να βαδίζει σκυφτός σε ορισμένα σημεία, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η όλη μετακίνηση μέσα στη σπηλιά παρουσιάζει ιδιαίτερη δυσκολία. Η θερμοκρασία είναι σταθερή στους 170C, πράγμα που κάνει την παραμονή ευχάριστη. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες και με την υγρασία που διαποτίζει τα πετρώματα, από τα νερά της βροχής, ο ασβεστόλιθος γίνεται σχετικά μαλακός και μπορεί να κοπεί και να κατεργαστεί ευκολότερα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν οι οροφές των αιθουσών. Είναι απόλυτα οριζόντιες, λείες και επίπεδες, έτσι ώστε ο επισκέπτης να προβληματίζεται για το αν και πώς η εργασία αυτή πραγματοποιήθηκε με τα εργαλεία μιας εποχής, τόσο μακρινής από τη σημερινή. Το ίδιο μπορεί να λεχθεί και για τις επιφάνειες των τοίχων στις περισσότερες αίθουσες. Όπως και να 'χει, όμως, το πράγμα, το σπήλαιο είναι ένα κατασκευάσμα που προκαλεί το θαυμασμό, ακόμα και τον τρόμο για τους αμύητους ...

Ο μεγάλος αριθμός «μίτων της Αριάδνης», που παρατηρεί ο επισκέπτης, ξεκινώντας από την είσοδο, δείχνει αφενός ότι ο «ύποπτος» αυτός χώρος, δέχεται αρκετούς «παρείσακτους» επισκέπτες και αφετέρου, ο κάθε επισκέπτης, θέλοντας να νιώθει ασφαλής, δεν βασίζεται στα σημάδια που είναι χαραγμένα στους τοίχους, ούτε στη μνήμη του, αλλά ούτε και στο νήμα που άφησαν προηγούμενοι «εξερευνητές», αλλά χρησιμοποιεί τα δικά του σύνεργα.

Ευτυχώς, εμείς έχουμε μαζί μας τους πιο ειδικούς από τους «ειδικούς», καθώς ο Μιχάλης είναι πια «ιθαγενής» της περιοχής και γνωρίζει το σπήλαιο όπως τους δρόμους της γειτονιάς του, ενώ ο Τόμας το μελετά και το φωτογραφίζει, συνεχώς, από το 1997. Έχει, μάλιστα και σελίδα στο Διαδίκτυο, αφιερωμένη ειδικά στο σπήλαιο, με πολλές εντυπωσιακές – κατατοπιστικές- φωτογραφίες.

Η χρήση του σπηλαιίου, ως αποθήκης πυρομαχικών, προσέλκυσε κατά καιρούς πολλούς ριψοκίνδυνους νέους –και όχι μόνο- της περιοχής, με σκοπό την εξαγωγή της πυρίτιδας και των φυτιλιών από τις οβίδες των πυρομαχικών, που είχαν απομείνει από την έκρηξη της

αποχώρησης των Γερμανών. Τον Απρίλιο του 1961, σε μια τέτοια προσπάθεια, δημιουργήθηκε έκρηξη, με αποτέλεσμα το θάνατο τεσσάρων ατόμων. Έκτοτε, ο χώρος θεωρείται μη επισκέψιμος και ταμπού για τους κατοίκους των γύρω χωριών, αν σκεφτεί κανείς πως και οι σημερινοί πενηντάρηδες και τα παιδιά τους, μεγάλωσαν κάτω από την αυστηρή γονική οδηγία, που απαγόρευε την επίσκεψη στην περιοχή του σπήλαιου. Για αρκετούς απ' αυτούς, ο μύθος, ο θρύλος και η πραγματικότητα είναι έννοιες δυσδιάκριτες... προτιμούν να μην κάνουν λόγο γι' αυτό ή ωσάν το σπήλαιο να μη βρίσκεται εκεί.

Με το φως από τα ηλεκτρικά φανάρια των οδηγών μας, καλύψαμε το δεξιό σκέλος, τη διαδρομή, ως την «Αίθουσα της Τράπεζας». Πρόκειται για μια πολύ μεγάλη, τετραγωνική, ψηλοτάβανη αίθουσα, στους τοίχους της οποίας υπάρχουν χαραγμένα ονόματα πολλών επισκεπτών, με χρονολογίες που ξεκινούν από το 1495 μ.Χ. και μετά... Η αίθουσα πήρε το όνομά της, από μια μεγάλη ορθογώνια πλάκα, που είναι τοποθετημένη οριζόντια, κοντά σε μια γωνιά και δίνει την εντύπωση τραπεζιού.

Μετά από παραμονή δύο περίπου ωρών μέσα στο σπήλαιο, επιστρέψαμε πίσω, για να αντιμετωπίσουμε την τελευταία και δυσκολότερη δοκιμασία – αυτή της εξόδου από το στενό πέρασμα. Τη φορά αυτή, είχαμε επιπρόσθετο εχθρό μας τη βαρύτητα. Ήταν και μια ευκαιρία για να διαπιστώσουμε την ανάγκη για το χάσιμο αρκετών επιπλέον κιλών !!!

Η συνέχεια είναι γνωστή – και κατανοητή. Μετά από όλη αυτή την ευχάριστη και ενδιαφέρουσα δοκιμασία, η επόμενη ενδεικνύομενη ενέργεια ήταν η γαστριμαργική επισφράγιση μιας αρκετά καλά ελεγχόμενης πρωινής περιπέτειας. Κατηφορίζοντας με τα οχήματά μας το δύσβατο και ελικοειδή κατσκοδόδρομο, είχαμε την αίσθηση ότι «όλοι οι δρόμοι, οδηγούν ...» στην ταβερνούλα που προαναφέραμε. Εκεί έγινε ο απολογισμός του εγχειρήματος και η περαιτέρω επέκταση σε φιλοσοφικά και θεοσοφικά θέματα, βοηθούσης της κρασokatάνυξης ... σαρακοστής γαρ !!!

Αποφύγαμε να χρησιμοποιήσουμε τον όρο Λαβύρινθος και δεν θα το κάναμε αν δεν υπήρχε επίσημη πινακίδα με το όνομα αυτό. Αν θεωρήσουμε ότι το σπήλαιο δεν έχει καμία σχέση με το μύθο του Μινώταυρου, θα ισοδυναμούσε με το να δυναμιτίζαμε τα θεμέλια του τουριστικού μας προϊόντος. Είναι ένα σημείο, που μπορεί (έστω και εν μέρει) να αξιοποιηθεί. Η τουριστική αγορά υπάρχει και η λέξη Λαβύρινθος (Labyrinth) είναι πασίγνωστη και μοναδική – διεθνώς. Και αυτό από μόνο του είναι σημαντικό. Αν ζητούμε να συντηρηθεί ο μύθος, η θέση του Λαβυρίνθου είν' εδώ !

Ευχαριστούμε, λοιπόν, τον Τόμας και το Μιχάλη, που μας ξενάγησαν και μας οδήγησαν πίσω με ασφάλεια. Αν κι εσείς αποφασίσετε αυτή την επίσκεψη, κάποτε, κρατάτε μαζί σας νήμα, φακό, νερό και ... «ξηρά τροφή τριών ημερών» ! Δεν ξέρεις ποτέ τι μπορεί να συμβεί ... το σίγουρο είναι πως ο Μινώταυρος έχει πάρει ρεπό !

(Φωτο:Thomas M. Waldmann)

Eph.Peripatitis@gmail.com